

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Anglija in Egipt

Nacionalistični pokret proti kralju Fuadu v Egiptu se je izjalovil. Stališče kralja je utrjeno in zdaj se mora njegova vlada kmalu lotiti vprašanja definitivne pogodbe z Anglijo, ki je glavni problem Egipta. Tako bo to vprašanje zopet postalo aktualno.

Ko je leta 1798. genialni Napoleon poskušal pri Piramidah in Abukiru zlomiti hrbtenico britskemu kolonialnemu imperiju, se je bala Anglija za Egipt samo kot oporišče na poti v Indijo. Še leta 1869. ni Anglija marala prispevati k zgradbi sueškega kanala, dočim je prihajal denar iz vseh ostalih evropskih držav. V Londonu so trdili, da imata Rdeče in Sredozemsko morje različno višino, pa so mislili, da bo zaključek »sleparskega podjetja« nevednih francoskih pohlepnih potop ali pa velikanska goljufija. Toda čim se je kanal otvoril, in so Angleži uvideli njegov velikanski pomen, so se takoj skesali svoje kratkovidnosti. Sedem let pozneje je že postala Anglija lastnica pretežne večine sueških delnic, ki jih je kupila od velikega zapravljivca kediva Ismaela. Leta 1882. so izbruhnili v obubožanem, od Ismaela izsesanem Egiptu burni nacionalistični upori, tako zvana vstaja Arabi-paše. Anglija, ki je že bila lastnica kanala, je te nemire spretno izrabila. Na željo Francije in drugih egiptovskih upnikov z veseljem je zasedla tudi dolino velikega Nila.

Treba je priznati, da je Anglija kljub vsem diplomatskim neprilikam veliko storila za deželo, ki je zanjo prihajala vpoštev samo kot zaledje najvažnejše vodne poti. Namestniki, čiji vrsto je zaključil znani lord Kitchener, so Egipt obogatili. Poprej beraški kmetje so nakopičili premoženje, dobili šole, ceste, železnice. Naposled je obnovil sir William Willcox vodne zgradbe nekdanjih faraonov, in velikanski jez je preprečil lakoto kot posledico nizkega razliva Nila, kakor jo popisujejo še Mozesove knjige. Angleške šole so odgojile nove izobražence, ki se niso zmenili za muslimanska izročila in omogočili spremembo notranjih egiptovskih razmer. A kakor vemo, dobrota je sirota. Egiptovski nacionalisti so se kmalu naveličali vloge angleških nastavljenecv in pričeli zahtevati neodvisnost. Anglija, kakor izvaja uradna zgodovina, bi bila z njimi pripravljena pričeti »razumna pogajanja«. Toda Egiptani niso bili z angleškega stališča »pametni« in so po vojni zahtevali tudi sueški kanal s Sudanom vred.

O kanalu sploh ni mogoče govoriti v Londonu: kateri gospodar bi zaupal najvažnejši ključ od vrat v svojo zakladnico nezanesljivemu prijatelju? Glede Sudana se sklicujejo angleški listi na zgodovinsko narodno sovraštvo med Sudanci in Egipčani. Ta izgovor je v splošni rabi, ker bi ne bilo oportuno odkrito pisati o železnici, ki zdaj veže Hartum z Rdečim morjem, Sudan je postal utrdba, ki varuje izhod iz tega morja v Indski ocean. Torej ne sme dati britski imperij Sudana iz rok, če hoče ostati gospodar dragocenega sueškega kanala.

V odgovor na te dokaze so pričeli Egipčani leta 1919. z atentati. Končali so se leta 1924., ko je bil v Kairu umorjen angleški sirdar, glavni poveljnik armade. Nadaljnji razvoj dogodkov je še v svežem spominu. Za vse, kar je morala popustiti Anglija v gornjem Egiptu, se je odškodovala s tem, da je iz Sudana odslovila egiptovske uradnike in oblasti. Tako so izgledale stvari, dokler ni zavladala delavska stranka, in je rekel Macdonald, da »bo že konservativcem pokazal, kako je treba zagrabiti egiptovsko zadevo«. Egipčani so od kraja sveto verjeli, da jim bo delavska stranka čimprej izročila Sudan in morebiti celo sueški kanal; pisali so celo o »dobri pravičnosti«. Toda pogajanja z zunanji ministrom Hendersonom so jih kmalu razočarala. O kanalu sploh ni bilo nobenega razgovora, v Sudan pa bi bili pripravljeni Angleži sprejeti »radi političnega ravnotežja« en polk egiptovskih vojakov, ne da bi kaj popustili pri upravi. Med angleškimi strankami samimi ni edinstva. Delavci bi prepustili Egiptu na njegovem področju popolno državno oblast, konservativci pa mislijo, da Anglija nikakor ne sme žrtvovati tako zvanih kapitulacij, to so konzularne izjemne sodne pravice. Toda ves ta spor se tiče le gorenjega Egipta. V sudanskem vprašanju so delavci in konservativci enega mnenja.

Pred 70 leti nismo bili mi nič bolj poučeni o izvorih Nila, nego stari Herodot. Zdaj segajo vzorne ceste v osrčje poprej nepoznane črne dežele. Izletniki, ki hočejo obiskati veličastno jezero ali prav za prav notranje morje Victoria-Nianza se lahko poslužijo poljubno železnice ali avtobusa. Dežela je nepopisno napredovala pod angleško upravo, in novi sudanski nacionalisti, ki zdaj pričenjajo Egipčane strahovati, se zopet morajo naloniti na Angleže. V Palestini je žrtvovala Anglija muslimanom na ljubo judovske zahteve, ker je s tem pridobila naklonjenost 70 milijonov indskih muslimanov. Ta zanesljiva opora Angliji pride prav v razburkanem 350 milijonskem indskem morju narodov, ker vedo vse angleške stranke brez izjeme, da bi pomenila odcepitev Indije konec angleškega svetovnega gospostva. Toda »drugi Rime« ne mara poginiti po vzgledu prvega Rima, in ista zavest odloča v sudanskem vprašanju. Popustiti Egiptu bi pomenilo izpostaviti nevarnosti glavno prometno vzhodno pot, hrbtenico britskega imperija. Za politično zrelost angleških strank je znatno, da branijo delavci življenjske koristi države prav tako neljuzno kakor konservativci.

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme bo trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved: Po večini jasno, nato verjetno lahno naraščanje oblačnosti, toplo.

Varšavska konferenca

Govor ministra dr. Demetroviča — Delo v štirih sekcijah

Varšava, 29. avg. AA. V svojem govoru, ki ga je imel na slavnostni seji varšavske konference, je jugoslovanski minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič povdal, da je ta konferenca prirodna posledica stremljenja evropskih poljedelskih držav po tem, da se v sodelovanju odkrije način, kako premagati poljedelsko krizo. G. Demetrovič je raztolmačil karakteristiko vzrokov te krize, poudarjajoč, da nekatere evropske industrijske države s svojimi protekcionističnimi ukrepi še bolj postružujejo že obstoječe težkoče tako v poljedelskih kakor v industrijskih deželah. Zato je omajan sedanjí sistem svetovnega gospodarstva. Treba je najti pameten sporazum med poljedelskimi in industrijskimi državami v Evropi glede izmenjave pridelkov; ta sporazum naj bi v velikem olajšale regionalne pogodbe, sklenjene na podlagi sistema preferenčnih carin, izključujoč sistem klavzule največjih ugodnosti. Evropska poljedelska kriza mora najti svojo rešitev v Evropi, kar bo moči doseči z večstranskimi pogodbami. Prvi korak k tem pogodbam je bil storjen v Bukarešti in Sinaji. Minister Demetrovič je sklenil svoj govor z besedami: Upam, da se bo varšavska konferenca čimbolj približala skupnim ciljem.

Varšava, 29. avg. AA. Po govoru, ki ga je imel izvoljeni predsednik, minister za poljedelstvo

Janta Polšanski, so bili izvoljeni z aklamacijo za podpredsednike varšavske konference šefi delegacij, ki se udeležujejo te konference. Tako je med izvoljenimi i predsednik jugoslovanske delegacije minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič. Na konferenci so bile izvoljene štiri komisije, ki se bodo bavile z različnimi vprašanji.

Prva komisija se bo bavila z vprašanjem izmenjave poljedelskih pridelkov. Njej je na čelu jugoslovanski minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič. Druga komisija bo proučevala vprašanje veterinarstva; predseduje ji estonski minister Ceremon. Tretja komisija se bo bavila s problemom mednarodnega sodelovanja. Na čelu ji je romunski trgovinski minister Madgearu. Četrta komisija bo razpravljala o privatno-finančnih vprašanjih. Predseduje ji bolgarski minister za trgovino Vasiljev.

Potem, ko so bile komisije sestavljene, so imeli govore drug za drugim šefi vseh delegacij, in sicer v temle redu: bolgarski, estonski, madjarski, litovski, romunski, češkoslovaški in jugoslovanski. Nato je tajnik konference načelnik poljskega ministrstva za poljedelstvo prečital program izletov, ki bodo trajali štiri dni, potem ko bo konferenca končana.

Prva komisija je včeraj začela svoje delo.

Sprejem pri Pilsudskem

Varšava, 29. avg. AA. Včeraj je predsednik Pilsudski sprejel šefe delegacij, ki so prišle na mednarodno poljedelsko konferenco v Varšavo. Minister zunanjih zadev Zaleski je snoči priredil večerjo nač s članom delegacij, ki so zastopane na konferenci. Po večerji je bil rout, ki so se ga udeležili vsi člani poljske vlade in diplomatski zbor.

Na grobu poljskega neznane vojaka.

Varšava, 29. avg. AA. Jugoslovanski minister za trgovino in industrijo Demetrovič, šef jugoslovanske delegacije na mednarodni poljedelski konferenci, je včeraj položil venec na grob poljskega neznane junaka. V ministrovem spremstvu so bili odpravnik poslov Giunio in vsi člani jugoslovanske delegacije.

*

Dunaj, 29. avg. AA. Glede na zasedanje poljedelske konference v Varšavi piše »Neues Wiener Tagblatt«, da se Avstrija sicer ne udeležuje varšavskih posvetovanj, zato pa hoče počakati na rezultate konference, preden zavzame kakršnokoli stališče. Vsekako spremlja Avstrija to konferenco z velikim zanimanjem.

Kulturna in šolska avtonomija Nemcev v Jugoslaviji

Dalekosežna šolska reforma — Schwabischer Kulturbund dovoljen
Učiteljske privatne šole za Nemce

Belgrad, 29. avgusta. z. Glede na lojalno državljansko in podaniško pripadnost nemške manjšine v naši državi je naša vlada sklenila uvesti nekaj novih ukrepov nasproti nemški manjšini, ki predstavljajo važen dogodek v naših odnosih z državo do manjšin, posebno v odnosih do nemške manjšine; izenačenje v vseh državljskih pravicah je princip, ki ga današnji režim striktno izvaja ne samo nasproti lojalnim državljanom, nego tudi proti vsem inorodnim elementom, ki so lojalni.

Ravno to bo brez dvoma služilo intenzivnejšim prijateljskim odnosom med našo kraljevino in Nemčijo. Odstranjevalo bo vzroke vseh morebitnih nesoglasij, do katerih je preje prišlo, posebno za časa poslednjih parlamentarnih režimov, v vprašanju tretiranja nemških narodnih manjšin v Jugoslaviji.

Vlada generala Petra Živkovića v nasprotju z dosedanjjo prakso uvaža v narodnem in kulturnem življenju nemške narodne manjšine princip tolerance in priznavanja nemške narodnosti na ta način, da bodo to vprašanje reševali roditelji sami, v kolikor bo prišlo do sporazuma med šolskimi oblastmi in starši. Določene so komisije, katere bodo tvorili dva zastopnika šolskih oblasti in dva zastopnika manjšinskih staršev.

Določena je tudi ustanovitev analfabetskih

tečajev z nemškim učnim jezikom, toda pod pogojem, da se pouk istočasno vrši tudi v narodnem jeziku. Glede ljudskošolskega pouka je določeno, da se v šolah nemške narodne manjšine zaključno z drugim razredom ljudske šole vrši samo v nemščini, od tretjega razreda naprej pa se uvaža poleg nemščine kot obvezen tudi naš narodni jezik.

Da bi se doseglo izenačenje med obema jezikoma v poznejših razredih ljudske šole, se bo uvedel intenziven pouk.

Vlada generala Petra Živkovića je nadalje izdala odlok, da se nemška manjšinska kulturna organizacija »Schwabischer Kulturbund«, ki je bila prepovedana in katera prepoved je veljala do danes, dovoli in da sme nadaljevati s svojim delovanjem pod pogojem, da se ta manjšinska kulturna organizacija bavi izključno s kulturnim delovanjem, izogibajoč se vseh političnih momentov in obče vseh tistih momentov, ki bi mogli v katerikoli obliki kreniti s programske poti, ki je določena v pravilih, potrjenih po naših pristojnih oblasteh.

V nizu takih reform bo dovoljeno otvoriti privatne učiteljske šole nemške narodne manjšine s pravico javnosti.

Odlok vlade bo brez dvoma naletel na priščen in dober sprejem ne samo v vrstah nemške narodne manjšine, nego tudi v Nemčiji.

Pred velikim tržaškim procesom

Najprej se bo postopalo proti 18 obtožencem

Trst, 29. avgusta. Po poročilu tržaškega »Piccola« se začne razprava v Trstu proti 18 Slovanom iz Istre, Trsta in Gorice šele v ponedeljek ob 15. Obtoženci so obdolženi raznih dejanj protitalijanskega in protifašističnega značaja. Predvčerajšnjim so iz Rima prepeljali v Trst to-le četvoro: Slavka Bevca, Cirila Kozmana, Andreja Manfreda iz Zofije Franceschini. Tako se zdaj nahaja v Trstu vseh 18 obtožencev, proti katerim se v ponedeljek začne razprava. Ostali obtoženci v istem procesu pridejo pred posebno sodišče za zaščito države o priliki njegovega rednega zasedanja v Rimu. S sodnim odlokom so obtožencem postavljeni ti-le advokati: dr. Gianini, dr. Contreiras, dr. Matosel, dr. Chesich, dr. Genarini, dr. Bologna. Razdelitev odvetnikov po skupinah obtožencev še ni izvršena in pričakujejo, da se to zgodi še danes. Neki tržaški odvetnik je zaprosil, da bi smel zagovarjati nekega obtoženca. O tem se bo sklepalo danes.

Štirje obtoženci, in sicer Valentič, Miloš, Bidovec in Marušič so obtoženi umora in drugih dejanj. Za te zločine pozna zakon o zaščiti države smrtno kazen, vendar sme sodnik v posebnih primerih to kazen izpremeniti v 15 do 30 let temnice.

Druga skupina obtožencev so Bidovec, Miloš, Valentič, Španger, Obad in Rupelj. Obtoženi so, da so zažgali šole in napravili atentat na »Svetilnik zmag« ter še drugih dejanj. Za te zločine pozna zakon o zaščiti države smrtno kazen, vendar jo sme sodnik spremeniti v 15 do 30 let temnice.

Ostali obtoženci so obdolženi prikrivanja

razstrelil. Vsem 18 se očita akcija, da so hoteli del italijanskega ozemlja, to je Julijsko krajino, odtrgati od kraljevine Italije in jo priključiti neki drugi državi. V to svrhu, da so se posluževali teh sredstev: oborožene vstaje, ustanavljanja tajnih organizacij z vojaškimi cilji, ki bi za vojne operirale v ozadju italijanske vojske proti njej. Obenem so obtoženi umorov. Vrh tega so vsi obtoženi še drugih dejanj, za katera zakon predvideva kazen najmanj 5, a največ 15 let.

Obtoženci so ti-le: Miloš, Bidovec, Pertot, Valentič, Štoka, Obad, Zahar, Kosmač, Rupelj, Franceschini, Spranger, Manfreda, Marušič, Sirk, Bevc, Kas, Kozman in Ruselj.

Predsednik sodišča general Cristini pride v Trst v soboto. Sodijo, da bo proces trajal ves teden. Po pisavi ostalih tržaških listov sklepajo, da k razpravam ne bo pripuščeno občinstvo, čeprav je v dvoran mnogo razpoložljivega prostora. Prostor bo rezerviran za fašistične novinarje, ki pridejo iz vseh važnejših mest Italije.

Nabave

Belgrad, 29. avgusta. AA. S sklepom ministra za gradnje je odobreno, da bo v ministrstvu za gradnje ofertalna licitacija s skrajšanim rokom za nabavo 3343 kub. metrov impregniranih brzojavnih drog. Predračunska vsota znaša 3.677.300 Din. Dalje bo licitacija za nabavo bronaste žice za potrebe občinskih in železniških telefonskih in brzojavnih prog.

Jugoslavija zmagovalka pri letalskih tekmah MA

Varšava, 29. avg. as. Od šestih poljskih udeležencev okrognege poleta po Mali antanti sta se vrnila v Varšavo samo dve letali. Štiri pa se jih je med potom ponesrečilo. Poljska stoji zato na zadnjem mestu. Prvo mesto so zasedla jugoslovanska letala, ki se bodo vrnila nazaj v polnem številu.

Napad na »Slovenca«

Trst, 29. avg. »Piccolo« od 29. t. m. objavlja v daljšem članku vehementen napad na »Slovenca«, v katerem mu očita, da je »kakor sploh vedno« tudi ob priliki procesa proti 87 slovenskim veleizdajalcem »otvoril kot prvi med jugoslovanskimi listi kampanjo proti fašističnemu režimu«. To kampanjo, nadaljuje tržaški list, narekuje »Slovenec« slaba vest, »ker se zaveda, da je s svoje hujskajoče pisavo o primorskih zadevah znatno pripomogel k veleizdaji in zločinom, ko je ustvarjal zastrupljeno atmosfero, v kateri so obtoženci spočeli svoje zločine.«

Dr. Korošec v Ljubljani

Belgrad, 29. avgusta. AA. Minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec je snoči odpotoval v Ljubljano, kjer bo otvoril veliko gozdarsko in lovsko razstavo.

Dr. Svegel v Belgradu

Belgrad, 29. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je imenovan za zastopnika ministra trgovine in industrije Jurija Demetroviča, ki je odpotoval na poljedelsko konferenco v Varšavo, minister brez listnice dr. Ivan Svegel. Minister dr. Svegel je včeraj prispel z Bleda v Belgrad in danes dopoldne prevzel posle v ministrstvu za trgovino in industrijo.

Napredni javni delavci

»Avala« poroča iz Belgrada: Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je prejel tole pozdravno brzojavko: »Maribor. Na današnjem sestanku naprednih in javnih delavcev vseh bivših strank, na katerega je prišlo vseh 150 povabljenecv iz srezov Maribor, Slovenjgradec in Konjice, je bil z oduševljenjem sprejet Vaš sklep in sklenjeno, dati Vam vse sile na razpolago za čim popolnejšo sprovedbo organizacije naroda na program kraljevskega manifesta in Vaše deklaracije. Izražam Vam, gospod predsednik, spoštovanje vseh prisotnih. Dr. Albert Kramer s. r. c.

Vojni ukaz

Belgrad, 29. avg. m. Izšel je »Vojni list« z ukazom. Med drugimi so imenovani: za poveljnika torpedovke »T 5« korvetni kapitan Ivan Kobelj. Razrešeni pa so službe zrakoplovni podporočnik Švind Vladimir, pehotni poročnik Vutej Jakob. Za gojence vojne akademije so med drugimi sprejeti: Hrišl Vladislav, Perola Viktor, Šot A., Sopčič Drago, Šest Aleksander, Nadvornik Branko, Veger Branko, Veber Franc, Pest Josip, Kranjc Emil, Barle Teodor, Hubman Milan, Luter Miroslav, Tomić Leopold, Ludvik Al. Rako Rudolf, Lah Borivoj, Novak Boris, Kolman Egon, Lukež Franc, Boc Martin, Sorič Josip, Kovacič Jurij, Brbač Boško, Svoboda Vladimir, Kondić Niko, Spindler Bogdan.

Belgrad, 29. avg. z. V kmetijskem ministrtvu je komisija končala dela na zakonu o dobrovoljih. Zakon bo do konca septembra razglašen. Zakon ureja vprašanje, kdo je dobrovoljec in kdo ne.

Koalicijska vlada v Angliji

Brezposelnost - najbolj pereče vprašanje — Indski problem

London, 29. avg. ff. Angleške politične pozicije so se nenadoma prekinile. MacDonald, ki biva na škotskem, se je pripeljal te dni v London in imel konferenco s šefom liberalne stranke Lloyd Georgom, ki se je tudi pripeljal iz svojega waleskega letovišča v glavno mesto, kjer znaša vročina v senci 92 stopinj Fahrenheita. Konferenci sta prisostvovala tudi minister za zunanje zadeve Henderson in finančni minister Snowden. Labouristi zelo potrebujejo podpore 50 liberalnih poslancev in bi tudi radi nekoliko nanje zvalili odgovornost za težavni notranji položaj, ker število brezposelnih strahovito raste. Ministri in politiki so se razgovarjali o sredstvih, ki naj bi brezposelnost znižali. MacDonald je svojega prijatelja Lloyd Georga ironično vprašal, naj mu izda tajnost, kako se da brezposelnost premagati, kakor je to Lloyd George trdil v zadnjem volivnem boju. Nato je prišel v razgovor Lloyd Georgeov načrt. Ki pač ne svetuje nič drugega, kakor to, kar se tudi po drugih deželah proti temu zlu povzema, namreč javna dela na račun države. Temu se je pa odločno uprl Snowden, ki o takih izdatkih noče ničesar slišati, ker bo itak prihodnji budžet zelo težko spravil v ravnovesje, ako ga bo sploh mogel, ker se novi davki ne morejo naložiti, iz-

vzemši mogoče davek na prirastek vrednosti zemljišč. Henderson je predlagal, naj bi se v svrhu uravnovešenja proračuna uvedla od nove imperialne stranke predlagana 10% carina na vse uvožene manufakturne produkte.

Kaj se je sklenilo, doslej še ni znano. Tako pa konferenci so resno govorili o tem, da se namerava ustanoviti koalicijska vlada iz labouristov in liberalcev, ki bi novo 10% carino uvedla in na ta način dobila potrebna sredstva za javno gradbeno delavnost, ki naj bi brezposelnost omilila, radi česar bi finančni minister Snowden seveda moral odstopiti. Kmalu pa se je zvedelo, da o taki koalicijski vladi ni govora. Pač pa so se liberalci in labouristi zedinili glede odredb, ki naj bi število brezposelnih znižale.

Pred delavsko vlado pa stojijo še mnogi drugi problemi, predvsem imperialna konferenca dominionov, skupščina delavske stranke in pa indska konferenca, o kateri se pa trdi, da se to jesen ne bo sklicala, ampak odložila na mesec april prihodnjega leta. Kongres delavske stranke je važen v toliko, ker se bo na njem celokupna politika vlade temeljito preračevala in se ima računati s težkočami, ki se MacDonaldu v lastni stranki delajo. Tako n. pr. je vložen pred-

log, da naj bi v bodoče vlade ne sestavljal več prvi minister, ampak odbor delavske stranke, kar je seveda nesmisel. Kar se tiče indske konference, se je pač odložila zato, ker se pogajanja podkralja z nacionalisti še niso končala. Prav za prav stoji stvar tako, da se nacionalisti sami ali tako zvani svatadžiti s podkraljem sploh ne pogajajo, ampak se razgovarjajo z njim samo zmerni indski liberalci. Angleški vlad pa je na vsak način največ na tem, da pride do sporazuma z nacionalisti ali svatadžiti samimi. Dasi ni prav nobenega izgleda, da bi nacionalisti bitko zoper Veliko Britanijo dobili, je vendar nemogoče deželo resnično in trajno pomiriti, ne da bi se napravil mir z Gandijevimi pristaji. Do stika z njimi pa ne bo še tako hitro prišlo, ker nacionalisti spričo opisanega položaja baš v sedanjem momentu napenjajo vse sile, da s čim večjo neodiplomatsko dosežejo za Indijo čim več mogoče. Zato se bo ustavna konferenca sklicala takrat, ko o ugodnem rezultatu ne bo več mogoče dvomiti in patijski maharadža se je za- stonj podal že zdaj na pot v London, kakor šaljivo pripominjajo listi, razun zato, da se iznebi nekaj denarja, ki ga ima več nego katerikoli drugi bogataš na svetu.

Evharistična spomenica jugoslovanskih školov

Zagreb, 29. avg. p. »Katolički list«, službeni list zagrebske nadškofije, prinaša veliko spomenico, ki jo je katoliški episkopat na sklepni dan evharističnega kongresa 17. avgusta poslal ljudstvu. Spomenica pravi med drugim:

Kongres je završil s sijajnim in veličastnim uspehom. V ogromnem številu ste se udeležili iz vseh strani naše države kongresa. Zlasti ste prišli v velikem številu iz hrvatskih in slovenskih krajev, ki so blizu kraja, kjer se je vršil kongres. Poklonili ste se evharističnemu Kralju, navzočemu v presvetem oltarskem Zakramentu.

Drago nam je, da moremo naglasiti, da ste pobožno sodelovali pri verskih obredih in svečanostih, ki so se ob priliki tega kongresa vršili. Pozorno ste poslušali zanosne govore govornikov v cerkvi in na zborovanjih. Pristopili ste večkrat z vzgledno in bogoljubno gorečnostjo k mizi Gospodovi, da se okrepite z angelskim kruhom.

Vrhunec te svoje ljubezni ste pokazali na zaključni dan evharističnega slavlja. Napolnili ste ves obširni prostor Jelačićevega trga v Zagrebu. Pobožno ste prisostvovali sv. maši, ki jo je daroval zastopnik sv. očeta. Popoldne ste v velikem številu izkazali čast Kristusu v veličastni procesiji, ko ste šli v nepreglednem sprevodu stotisočev.

Gledajoč te divne duhovne uspehe drugega evharističnega kongresa, ne moremo, da se ne bi zahvalili Gospodu za velik in obilen blagoslov, s katerim nas je te dni obdaril.

Nato se v spomenici obširno razlaga, v čem obstoji presv. Evharistija, v kateri je Kristus hotel z nami ostati pod podobo kruha in vina, in zakaj jo je ustanovil.

Nadalje se katoliški starši pozivajo k češčenju pristopanju k mizi Gospodovi, vsaj vsak prvi petek ali pa celo vsako nedeljo. Škofje opominjajo vernike, da natančno izpolnjujejo božje in cerkvene zapovedi, da praznujejo nedeljo in zapovedane praznike, prisostvovali sv. maši vsako nedeljo in po možnosti vsak dan. V spomenici se obširno slika vrednost in pomen sv. maše. Priporoča se dnevno obiskovanje sv. Evharistije, molitve sv. rožnega venca pred sv. Evharistijo. Spomenica končuje takole:

Iz ljubezni do njega boste vršili vneto in požrtvovalno delo duhovnega in telesnega usmiljenja, po katerem se bo najbolj videlo, da ste pravi nasledniki Kristusovi, ki se je z ljubeznijo žrtvoval na križu. Natančno izpolnjujte vaše roditeljske dolžnosti, posebno v pogledu dobre kršćanske vzgoje do Boga vam poverjenih otrok. Naj Evharistija izlije na vse nas obilo svoje milosti in božjega blagoslova. Blagoslov Boga, vsemogočega Očeta, Sina in Duha svetega naj pride nad vas in naj ostane vedno nad vami.

Poljaki na varšavski konferenci

Varšava, 29. avgusta. as. Na agrarni konferenci vzhodnoevropskih držav so se danes posvetili v raznih komisijah o celi vrsti predlogov resolucij, ki so bile večinoma pripravljene s strani Poljakov. Praktičnega pomena je posebno predlog, da bi se z mednarodno konvencijo uredilo vprašanje eksportnih premij za kmetijske pridelke. Poljaki so poslali v debato enega izmed svojih najspretnjših diplomatov, sedanjega poslanika v Sofiji Tarnowskega, ki je predlagal, naj bi se agrarna konferenca vzhodnoevropskih držav ponavljala vsako leto, med tem pa ustanovila posebno skupna stalna organizacija za nadaljnje medsebojne stike. Tarnowski je obenem še enkrat poudaril, da tako skupno postopanje nima politične osti proti nobeni državi, s čimer so najbrže hoteli pomiriti zelo previdne baltičske delegacije, pa tudi zastopnike balkanskih držav. Smatrati je, da bodo tudi na jutrišnji zaključni plenarni seji soglasno sprejete resolucije po poljskih predlogih.

Finančna kontrola v St. Jurju ostane

Belgrad, 29. avg. m. Kakor smo že poročali svojčasno, je bilo odrejeno, da se finančna kontrola v Sent Jurju ob Ščavnici ukinе. Nedavno je bila v Belgradu posebna deputacija, ki jo je sprejel finančni minister. Predložila mu je spomenico z razlogi za nadaljni obstoj finančne kontrole v Sent Jurju ob Ščavnici. Finančni minister je odobril, da ta kontrola ostane.

Povratek angleških pevcev

London, 29. avg. AA. Reuter poroča, da je v London prispela skupina angleških pevcev na povratku s turneje po glavnih mestih Jugoslavije. Angleški pevci izjavljajo, da so bili povsod v Jugoslaviji sprejeti malone kraljevski in da so razen mnogih lepih spominov, ki so jih odnesli iz Jugoslavije, dobili najlepše vtise o jugoslovenski pesmi, ki je na veliki umetniški višini.

Belgrajske vesti

Belgrad, 29. avg. AA. Vojni minister general Hadžić je danes ob 8.10 dopotoval v Bleda v Belgrad.

Belgrad, 29. avg. AA. Minister za gradnje Filip Trifunović je prispel danes v Belgrad.

Protest čeških hmeljarjev

Praga, 29. avg. as. Zveza nemških hmeljarjev v Zatecu je izdala na svoje producente oklice, v katerem pravi: Bati se je, da bodo letošnje cene za hmelj padle še bolj katastrofalno kakor lansko leto. Pivovarniška industrija ponuja take cene za hmelj, da se jih bojimo povedati. Proti temu imajo producenti hmelja samo eno orodje: to je, da hmelja ne prinesejo na trg. Celo kljub letošnji slabi letini, bo trg vedno rad jemal dober hmelj. Oklice zaključuje s tem: Če boste svoj hmelj prodajali za tako ceno, boste postali sami svoji grobokopi. V Nemčiji dosega cene 80 do 110 Mk. Zatski hmelj pa je najmanj tako dober, vendar se zanj ponuja samo cene 450 do 500 KČ. Organizacija hmeljarjev je poslala ministrstvu za prehrano nujni predlog, naj se takoj skliče anketa za pregled cen piva, da se s tem energično pristane za zmanjšanje cene piva. Pivovar-nari v Plznu so nato odgovorili, da je mogoče misliti na znižanje cene piva samo tedaj, če finančno ministrstvo opusti svoj načrt glede novega davka na pivo.

Pred kongresom „Pax Romanae“

München, 27. avg.

Studentenhaus na Luisenstrasse je poln živahnega vrvenja. Pogovori v vseh jezikih se oglašajo po prostranih hodnikih. Dospel so skoraj vse delegacije za kongres mednarodne katol. akadem-ske unije »Pax Romanae«. Nekatere izmed teh delegacij so naravnost impozantno številne. Tako šteje holandska delegacija 80, francoska 48, angleška 40, slovaška 20 članov. Žal se kongresa (zdi se, da ostentativno) ne udeležijo Belgijci. Zastopniki tudi ne bodo Španci. Vseh inozemskih udeležencev pri-čakujejo okrog 250, vendar bo to število, kot vse kaže, višje.

Direktorij je imel doslej že tri seje, na katerih je poleg tekočih poslov sklenil v bodoče navezati tesnejše stike tako s severno, kakor tudi južno Ameriko. Kot znano, je predsednik direktorija Neme, dr. dr. Martin Luible. Prvi podpredsednik je Španec Julio Morena Dávila, drugi podpredsednik pa Poljak Michal Sobanski. Člani direktorija pa so Romun L. Baumgarten, Francoz Julien Baudry, Anglež Edw. Bullough, Holanec Hans Jungerhans in Slovaki dr. M. J. Zorškovec. Od osebnosti, ki vodijo ostalo delo »Pax Romanae«, naj navedemo v informacijo sledeče: predsednik komisije za duševno ko-operacijo je dobro znani nam Msgr. Eugène Baupin iz Pariza, vodja misijonskega sekretariata je prof. Abbé E. Rossel iz Fribourga, ki se bo udeležil tudi akad. misijonskega kongresa v Ljubljani, predsed-nica komisije akademiki je dr. Ch. Friedrich (Budapest), preds. komisije za potovanja in izme-njavo študentov je vodja sekretariata Pax Romanae v Fribourgu, Münchenski rojak Rudi Salat, kot refe-rent za mednarodne stike deluje Italijan dr. Nello Palmieri iz Neapla.

Pripravljalnemu odboru za kongres predseduje neumorno delavni ravni. Fr. Beck, ki je iz nič v de-setih letih z neumorno poštrevnostjo pripravil akademikom v Münchenu dva ponosa domova. V enem izmed njih (Studentenhaus) se bo baš vršil kongres. V drugem komiteju so zastopana odlična imena (kardinal Faulhaber, rektor Münchenske uni-verze dr. Eichmann, bavarski ministrski predsednik dr. Held, drž. kancler n. r. dr. Marx, apostolski nunci-j Vassallo di Torégrossa, drž. minister dr. Wirth i. dr.).

Nemci so gotovo poskusili uveljaviti vse svoje sile, ko so dobili na lanskem kongresu v Sevilli pred-sedstvo v svoje roke. Tako so poslali izredno delav-nega svojega člana v direktoriju, Rudija Salata, za-četkom pomladi v Fribourg, da je prevzel in vodil posle v sekretariatu hkrati z glavnim sekretarjem abbejem Gremaud-jem.

Kljub temu pogrčam na kongresu enotno noto. Preveliki poudarek je na zgolj organizacijskem delu, delo komisij pa je malodane iluzorno. Komisija pro redditu dissidentium ad sanctae ecclesiae unitatem (oficijelni naziv za unionistično komisijo), ki so jo slovanske delegacije predlagale lani v ustanovitve, iz »neznanih« razlogov danes še ne obstoja. Pač pa se namerava prirediti sestanek, ki bo govoril o delu in organizaciji te bodoče komisije. Na sporedu tega sestanka je referat predsednika sekretariata slo-vanskih akad. organizacij g. Nika Kurela o pomenu delovanja za cerkveno ednost. Vse to se seveda šele pripravlja in pretresa v privatnih pogovorih.

Nocoj se je vršil v menzi pozdravni večer s slavnostno večerjo, med katero so Quiekbomovei za-peli nekaj nemških narodnih, katerim so kmalu od-govorili Angleži in tudi Slovani. Goste je pozdravil predsednik »Pax Romanae« dr. Luible, kot »doma-čine« ravni. Beck in končno glavni sekretar »Pax Ro-manae« abbe Gremaud. Posebna zanimivost večera je bil pristen bavarski tercet v narodni noši, ki je podal gornjebavarske narodne z »jodlerije«, ter pe-vee iz Švabske, ki je pel ob lutnji. V vselem raz-poročenju so se srečavali stari znanci s kongresov »Pax Romanae«.

Jutri se vrši dopoldne po slovesni svetli maši svečana otvoritvena seja, zvečer pa je povabil k sebi zastopnike delegacij znani katoliški filozofski pisat-el in profesor Münchenske univerze dr. Dietrich von Millebrand.

Atentati v Indiji

London, 29. avgusta. as. Včeraj je indska vla-da razpustila kongresno stranko v Madrasu. Pri-čakujejo se še nadaljnje razpustitve. V Bombayu in v Delhiju je bilo včeraj radi aretacij članov kongresa ustavljeno delo tako v indskem kakor v mohamedanskem okolišu mesta. Delo je bilo ustav-ljeno v še nadaljnjih 50 predilnicah.

London, 29. avgusta. as. V mestu Dakkar je bil danes dopoldne pred poslopjem kongresa iz-vršen atentat na generalnega inspektorja policije in na nekega oddelnega šefa policije. Generalni inspektor je bil ubit, drugi pa je bil smrtno ne-varno ranjen. Pravi atentator je ušel, dva njegova tovariša pa sta bila aretirana.

Kalkuta, 29. avgusta. AA. Generalni nad-zornik redarstva na Bengalskem, Lowman in super-Intendant policije, Hodson sta bila obostreljena, ko sta zapustila bolnišnico »Mifford« v Dacel. Njune rane so hude. Oba bosta operirana.

Komunistični val v Kitaju se je razbil

Nacionalne čete zmagovite

London, 29. avg. ff. V zadnjem času ima na-cionalna Cankajšekova vlada v državljanski vojni s severnim generalom Fenjusjanom velike uspehe. Zavzela je več važnih strateških postojank sever-njakov na železnici Tjencin-Sangaj. Ker je s tem postalo veliko sil nacionalne armade prostih, pošilja vlada čete proti komunističnim krdelom, ki se držijo zlasti v provincih Fukijen, Kjangsi in Hu-nan. Mesto Cankaja je, kakor smo že poročali, zo-pet v rokah narodne vlade in Hankov je osvobojen

nevarnosti boljševiške invazije. Sicer se pa izka-zuje, da rdeča krдела niti približno niso tako močna in oborožena, kakor se je prvotno pisalo, in nji-hova armada baje ne šteje več kot 5000 izvežbanih mož. Zato narodni vladi ne bo težko, vpostaviti na deželi red. Treba je pa reči, da je komunizem med bednimi kitajskimi kmeti močno ukoreninjen in da mu bo narodna vlada resnično kos le, če se bo lo-tila v resnici moderne socialne zakonodaje.

Agresivnost nemške politike

prizadeva prijateljem miru vedno večje skrbi

Pariz, 29. avgusta. Nemška politika napram Poljski postaja čimdalje bolj agresivna. Nem-škonalnisti listi pišejo, da naj Poljaki pomi-slijo, da za njihovim hrbtom stoji na straži Ru-sija, ki je naravni prijatelj in zaveznik Nem-čije. Tega naj bi se zavedala tudi Pariz in Lon-don.

Ta pisava prizadeva prijateljem miru resne skrbi, tembolj ker se z nemške strani vedno redkeje čujejo glasovi o potrebi sporazuma s Francijo. Vidi se, da ta parola ne najde pravega odmeva v nemških množicah, ki se pripravljajo na volitve v parlament To je pač zelo simpto-matično.

Radi tega je razumljivo, če zlasti vojaški krogi v Franciji zopet načenjajo probleme, na katere se je v prejšnji miroljubni eri Briand-Stresemannovega prijateljstva že skoro poza-bilo. Tako izvaja neimenovan francoski general, o katerem se pa ve, da spada med prve vojne avtoritete, v »Mercure de France«, da so zagre-sili zavezniki v Verzaju usodno napako, ko so Nemčiji predpisali namesto velikanske redne vojske malo poklicno vojsko. Izkušnje svetovne vojne kažejo, da nima splošna vojna dolžnost z dolgotrajno mobilizacijo manj pripravljenih starejših letnikov nobene bodočnosti. »Gospodje zavezniki so Nemčiji natvezli za bodoče spopade najbolj pripravno oboroženo moč«, je zasmeho-valno nekoč izjavil general v. Seeckt. Pod krin-ko vojnih vaj (ki se prireajo štirikrat na leto, dočim se je zadovoljila Viljemova Nemčija z en-kratnimi) so vpostavili Nemci nanovo veliki ge-neralni štab. Državna bramba šteje res samo

100.000 izbranih vojakov, a namesto predvidenih 12 let služijo samo po 5 let in se takoj nadome-stijo z novimi. Na ta način je izurjena za vojno vsa nemška mladina, in z vojno policijo vred bi lahko že letos vpoklicala Nemčija v slučaju vojne napovedi pol milijona vojakov. Namesto prepovedanih avtomobilov in tankov je razvila Nemčija široko omrežje »potniških« letalskih prog. Vsa ta letala so vedno na razpolago vojni oblasti. V 50 km pasu vzdolž francoske meje je pripravljenih nad 5.000 avtobusov. Vsak bo pe-ljal po en vod vojakov. V šestih urah po vojni napovedi, predno bi utegnili francoski oddelki zasesti bojno črto, mora Reichswehr že preko-račiti mejo in planiti v Francijo.

Kakor glas vpjiočega v puščavi se razlega med temi vojaškimi glasovi izjava lastnika priljubljenega dnevnika »Matine«, znanega sena-torja Jovenela. Mislil, da bi morala Nemčija namesto sedanjega nezaupanja skleniti prija-teljstvo s Francijo. »Če bi ponudila jutri Fran-ciji pravo zvezo, ni dvoma, da bi se slednja z navdušenjem odzvala. V razliko od dosedanjih mednarodnih navad seveda ne bi smela imeti ta zveza očitno ost proti katerikoli tretji državi. Senator predlaga, naj se izjavijo vodilne osebnosti o tem predlogu.

Seveda je treba vpoštevati, da se spričo se-danje volivne borbe v Nemčiji radikalni glasovi bolj slišijo kakor glasovi umerjenih politikov, ki so vendarle v večini. Pač pa radikalci zade-vajo v nemških sreih na struno, ki v spominu na leto 1918, vedno rada grozilno zazveni.

Novi predsednik Peruja

Newyork, 29. avgusta. as. Polkovnik Cerro je bil danes dopoldne izvoljen za predsednika pe-ruanske republike. Njegovo dejanje je bilo, da je izdal veliko število zapornih povelj proti pristase-m bivšega predsednika Lequia, katere bodo radi sla-bega gospodarstva postavili pred sodišče. Poroča pa se tudi o nemirih iz Brazilije iz pokrajine Rio Grande do Sul in iz kubanske province Mantanzas, tako da se lahko smatra, da je danes pol la-tinske južne Amerike razburkana. Južnoamerikan-ski papirji so padli za 3 in pol točke, peruanski boni pa so si nekoliko opomogli.

V Londonu umirajo za solnčarico

London, 29. avgusta. as. Radi nenavadne hu-de vročine v poznem poletju je na Angleškem umrlo 29 oseb za solnčarico.

London, 29. avgusta. AA. Ob 15 je znašala temperatura 94 stop. Fh. Iz več krajev javljajo o smrtnih slučajih radi vročine.

London, 29. avgusta. AA. Na Angleškem in prav posebno v Londonu je zavladala strašna vro-čina, ki je znašala v senci 90° ob 10 dopoldne v senci 80° Fh. ob 15 pa 94° Fh. Ta vročina je naj-večja tekom zadnjih 20 let. Po vremenskih poro-čilih ni pričakovati spremembe vremenskih pri-lik. Veliko število ljudi je zadela solnčarica. Šte-vilo mrtvih v Londonu znaša 16. Mnogo trgovin in delavnic so morali začasno zapreti, popoldne pa sploh delo počiva.

Andrée bo pokopan v domačem kraju

Stockholm, 29. avgusta. as. Verjetno je, da bodo Andreejevo truplo pokopali v njegovem rojstnem mestu Graenna, kjer je pokopana tudi njegova mati. Ob pogrebu svoje matere je Andree tedaj izjavil pred več pričami: »Kjerkoli me boste našli ob moji smrti, moja želja je, da me pokop-lete ob strani moje matere.«

Nemška davčna reforma

Berlin, 29. avgusta. AA. Vlada je sprejela niz predlogov za sanacijo nemških financ in v cilju znatnega znižanja proračuna. Predvideno je zni-žanje davka na obresti, stanovanja, delavske kolo-nije, dalje znižanje zavarovalnih prispevkov za brezposelnost ter ukinitve davka na premoženja pod 20.000 mark. Končno je vlada sklenila revidi-rati zakon o samoupravnih uradnikih.

Sprememba v poljski vladi

Varšava, 29. avg. AA. Predsednik republike Mošicki je včeraj podpisal ukaz o imenovanju ing. Alfonza Kühna za ministra prometa. Novi pro-metni minister je bil član zadnje vlade in se je vče-raj vrnil iz inozemstva, kjer se je mudil v trenutku, ko je bila sestavljena v Varšavi nova vlada.

Da ne bo demonstracij

Budimpešta, 29. avgusta. as. Notranji minister je zavrnil rekurz socialnodemokratske stranke proti prepovedi demonstracij, ki jih je nameravala stranka prirediti dne 1. septembra proti brezposel-nosti. Železniško ministrstvo je v zadnjih dneh do-ložilo 150.000 pengőjev za nujna dela ob železni-ških progah, da se s tem omili brezposelnost.

Polet preko Pacifika

Tokio, 29. avg. AA. Ameriška letalca Brom-ley in Gatty sta se odločila, da ob zori poletita iz Kasunigaure preko Pacifika v Tacoma v dr-žavi Washington. To daljavo, ki znaša 4300 milj mislita preleteti brez pristanka.

Iz kino sveta

Newyork, 28. avg. AA. Mnoge kinemato-grafske zvezdnice bodo obrnile svoji dosedanja umetnostni hrbet in se nameravajo posvetiti odru. Na prvem mestu imenujejo znamenite zvezde Mary Pikfordovo, Wilmo Bankyjevo, Rachellovo in Lio de Putti.